

HRA STRUVE OMAN AVUSTAJANSA PALJASTAMANA

„Osvobozhdenijen” 17. n:o aiheutti paljon mielihyvää „Iskralle” yleensä ja näiden rivien kirjoittajalle erikoisesti. „Iskralle” siksi, että sen on mieluista nähdä joitakin tuloksia ponnisteluistaan, joita se on tehnyt siirtääkseen hra Struvea vasemmalle, mieluista nähdä hra S. S:n kritikoivan terävästi puolinaisuutta, mieluista lukea sellaista, että „osvobozhdenijelaiset” aikovat luoda „avoimesti ja päättäväisesti perustuslaillisen puolueen”, joka ohjelmassaan vaatii yleistä äänioikeutta. Näiden rivien kirjoittajalle — siksi, että hra S. S., jolla „oli huomattava osuus” „Osvobozhdenijen” 1. ja seur. n:oissa julkaistun „venäläisten konstitutionalistien” julistuksen laadinnassa ja joka ei siis ole mikään tavallinen avustaja, vaan jossain määrin hra Struven *isäntä*, antoi odottamattoman suurta apua polemiikissa *hra Struvea vastaan*. Suon itselleni oikeuden aloittaa tästä toisesta kohdasta. „Zarjan” 2.—3. numerossa julkaistussa artikkelissa „Zemstvon vainoojat ja liberalismiin Hannibalit” * polemisoin hra R. N. S:ää vastaan, joka kirjoitti alkulauseen tunnettuun Witten kirjelmään. Osoitin siinä hra R. N. S:n koko asenteen kaksinaisuuden, kun hän puhuu Hannibalin valasta taistella itsevaltiutta vastaan ja samassa kääntyy imelin sanoin vallanpitäjien puoleen, ratkiviisaiden konservaattorien puoleen, esittäen samalla „formulan”: „oikeudet ja määräysvaltainen zemstvo” j.n.e. j.n.e. Yleisö on nyt „kirjelmän” toisesta painoksesta saanut tietää, että hra R. N. S. on hra Struve. Kritiikkini oli äärimmäisen epämieluista hra Struvesta, ja hän karkasi kimppuuni pitkän

* Ks. Teokset, 5. osa, ss. 21—69. *Toim.*

pitkällä ja pippurinvihaisella „huomautuksella huomautukseen”.

Tarkastelkaamme hra Struven perusteluja.

Ensimmäisenä esimerkkinä „poleemisten kukkasteni” „perusteettomuudesta ja epäoikeudenmukaisuudesta” on se, että huolimatta hra Struven „muka aivan selvästi sanonnasta” sanoin hänen tuntevan vastenmielisyyttä vallankumouksellisia kohtaan. Esitämme tämän sanonnan täydellisesti. „Todistus, jonka byrokrania itse on antanut zemstvolle”, kirjoitti hra Struve, „on oivallinen vastaus kaikille niille, jotka poliittisen sivistyksen puutteessa tai vallankumouksellisen fraasin viehättäminä eivät ole halunneet eivätkä halua nähdä venäläisen zemstvon suurta poliittista merkitystä ja sen legaalista kulttuuritoimintaa”. Tähän tiradiin liittyvässä huomautuksessa hra Struve on tehnyt varauksen: „näillä sanoilla emme suinkaan halua loukata vallankumousmiehiä, joissa ei voida olla pitämättä arvossa ennen kaikkea heidän siveellistä miehuullisuuttaan taistelussa mielivaltaa vastaan”.

Tällaisia ovat perusteetonta ja epäoikeudenmukaista kritiikkiä koskevan „jutun asiakirjat”. Jätämme lukijan päätehtäväksi, kuka on oikeassa: sekö, joka piti tätä sanontaa täysin selvänä, vai se, joka sanoi, että hra Struve on oikoessaan joutunut ojasta allikkoon, „loukaten” vallankumouksellisia (*joita hän ei ole tarkemmin nimennyt*) ei ainoastaan syyttämällä „anonyymisesti” (tietämätöntä on, ketä) sivistymättömyydestä, vaan vielä lisäksi olettamalla sellaista, että heidät voidaan muka pakoittaa nielemään tuo pilleri, joka sisältää syytöksen sivistymättömyydestä, jos sitä kullataan tunnustamalla heidän „siveellinen miehuullisuutensa”.

Omasta puolestani sanon vain: makua on monenlaista. Miehuullisuustodistusten jakamista vallankumouksellisille monet liberaalit pitävät tahdikkuuden ja viisauden huippuna, samalla kun he suhtautuvat heidän ohjelmaansa halveksuvasti kuin pelkkään fraasiin ja puutteellisen sivistyksen ilmaukseen *eivätkä edes analysoi olennaisesti* heidän katsomuksiaan. Mielestämme tuo ei ole tahdikkuutta eikä viisautta, vaan halpamaista kieroilua. Kullakin oma makunsa. Venäläiset Thiers'it tietysti pitävät todellisten Thiers'ien⁸³ salonkimaisen kohteliaista, parlamentaarisen moitteettomista *opportunistisista fraaseista*.

Menkäämme edelleen. Minä, suvaitkaa huomata, „en ole ollut ymmärtävinäni sitä, että määritelmä „määräysvaltainen yleisvenäläinen zemstvo” merkitsee perustuslain vaatimista”, ja sitä koskevat päätelmäni „vielä kerran ovat todistaneet (hra Struvelle) ehta vallankumouksellisten ja lisäksi häijyn tendenssimäisten fraasien laajaa levinneisyyttä ulkomaisessa kirjallisuudessamme (tämä vastenmielinen kirjallinen tyyli kukoistaa erikoisesti „Iskran” ja „Zarjan” palstoilla)”, „Kirjelmän” toinen painos, sivu XII. Mitä tulee häijyyn tendenssimäisyyteen, niin siitä meidän on vaikea väitellä hra Struven kanssa: hänestä näyttää soimaukselta se, mikä meistä tuntuu kohteliaisuudelta. Liberaalit ja monet radikaalit sanovat tendenssimäisyydeksi vakaumusten taipumatonta lujuuutta, ja virheellisten mielipiteiden terävää arvostelua he sanovat „häijyydeksi”. Sille ei kerta kaikkiaan mahda mitään. Mea culpa, mea maxima culpa! * ja olen ollut ja tulen olemaan „häijyn tendenssimäinen” herroja Strujeja kohtaan. Mutta toinen syytös on oleellinen. Tekeydyinkö ymmärtämättömäksi vai enkö todellakaan ymmärtänyt, ja mahdotonta oli ymmärtääkin? Siinä kysymys.

Väitin, että määritelmä „oikeudet ja määräysvaltainen zemstvo” on Venäjän liberaalien laajojen joukkojen poliittisten ennakkoluulojen alhaista liehittelemistä, että se „*ei ole lippu, joka auttaa erottamaan viholliset liittolaisista*” (huomatkaa tämä!), vaan „räsy, joka vain auttaa kaikkein epäluotetuimpia henkilöitä lyöttäytymään mukaan liikkeeseen” („Zarja” № 2—3, s. 95) **. Kysyn kaikilta ja jokaiselta: mitä tekemistä tässä on minun „teeskentelylläni”?? Sanon suoraan pitäväni tuota lippua räsynä, mutta minulle vastataan: te tekeydytte ymmärtämättömäksi! Mutta tähän ei ole mitään muuta kuin uusi veruke, jolla välttytään erittelemästä kysymystä *oleellisesti*, erittelemästä kysymystä: onko „määritelmä” sopivampi lipuksi vai onko se sopivampi räsyksi!

Enemmänkin. Voin nyt hra S. S:n suosiollisen avun ansiosta *todistaa tosiasioihin perustuen* jotain paljon merkittävämpää. Voin todistaa, että hra Struven taholta, joka tahtoo hellyttää hallitusta vaatimattomuudellaan, on ollut

* — Minun syyni, minun suurin syyni! *Toim.*

** Ks. Teokset, 5. osa, s. 64. *Toim.*

„alhaista liehittelemistä” ei ainoastaan poroporvarillisen doktrinäärisyyden mielessä, ei ainoastaan siinä mielessä, että epäviisaasti tahdotaan yhdistää „liberaalit” minimin pohjalla, vaan myös *hra Struven tuntemien itsevaltiuden kannattajien* suoranaisen, välittömän „liehittelemisen” mielessä. Hra S. S. paljastaa säälimättä ja lopullisesti hra Struven sanomalla, että „epäselvä ja kaksimielinen (kuulkaa!) slavofiilinen „Zemski sobor”-tunnus” nostetaan esiin sitä varten, että se tekee konstitutionalistiliberaalien ja ideaalisen itsevaltiuden liberaalisten kannattajien „epäluonnollisen liiton” sopivammaksi. Hra S. S. sanoo, ettei tuo ole muuta kuin „poliittista tasapainovoimistelua”!! Ja hra Struve kuittaa sen omakseen..., nimittäen Zemski sobor-tunnusta „epämääräiseksi ja epämääräisyytensä vuoksi arvokkaaksi (kursivointi meidän!) ja samalla vaaralliseksi”.

Mainiota, eikö totta? Kun sosialidemokraatti sanoi vieläkin kaksimielisempää tunnusta (määräysvaltainen zemstvo) alhaiseksi liehittelyksi,—niin silloin hra Struve pukeutui loukatun viattomuuden togaan ja puhui keimaillen teennäisestä ymmärtämättömyydestä. Mutta kun liberaali, hra S. S., toisti aivan saman, niin hra Struve kumarsi kohteliaasti ja kuittasi sen omakseen! Epämääräinen tunnus onkin ollut juuri epämääräisyytensä vuoksi *arvokas* hra Struvelle, joka ei yhtään kainostele tunnustaa, että hän on valmis heittämään vaarallisiakin tunnuksia, *riippuen siitä, mistä päin tuulee*. Kun voimakkaalta ja arvovaltaiselta näyttää hra Shipov, niin liberaalien äänenkannattajan toimittaja puhuu määräysvaltaisesta zemstvosta. Jos taas voimakkaalta ja arvovaltaiselta tuntuu hra S. S., niin liberaalien äänenkannattajan toimittaja rupeaa puhumaan perustuslaista ja yleisestä äänioikeudesta! Oiva kuva poliittisista tavoista ja poliittisesta moraalista liberaalien leirissä... Hra Struve vain unohtaa ajatella sitä, minkä arvoisia hänen lausuntonsa ovat tämän loistavan muodonvaihdon jälkeen: tammi-kuussa 1901 hra Struve vaatii „oikeuksia ja määräysvaltaista zemstvoa”; joulukuussa 1902 hra Struve julistaa „teeskentelyksi” sen, kun ei ymmärretä, että tuo merkitsee perustuslain vaatimusta; helmikuussa 1903 hra Struve ilmoittaa, että itse asiassa hän ei ole milloinkaan epäillyt yleisen äänioikeuden oikeudenmukaisuutta ja että epämääräinen Zemski sobor-tunnus olikin arvokas juuri

epämääräisyytensä vuoksi. Kysytään: *mikä oikeus* on nyt kenellä tahansa poliittisella toimihenkilöllä, kenellä tahansa Venäjän kansalaisella vakuuttaa, ettei *hra Struve huomenna esitä uutta*, „*epämääräisyytensä vuoksi arvokasta*” *tunnusta??*

Siirtykäämme hra Struven vastauksen viimeiseen kohtaan. „Eikö hra T. P:n⁸⁴ järkeily zemstvon merkityksestä itsevaltiuden lujittamisen aseena ole vallankumouksellinen fraasi”, kysyy hän, „tai täysin elotonta doktrinäärisyyttä?” Hra Struve näkee sen slavofiilien aatteen omaksumiseksi ja samanmielisyydeksi Goremykinin kanssa sekä kuolleen doktriinin Herakleenpatsaiksi. Hra Struve ei ollenkaan jaksakaan käsittää *vallankumouksellista* suhtaantumista puolinaiisiin reformeihin, joihin ryhdytään *vallankumouksen välttämiseksi*. Jokainen viittaus ylhäältäpäinreformaattorien kaksimieliseen peliin näyttää hra Struvesta — slavofiilisyydeltä ja taantumuksellisuudelta, — prikulleen samoin, kuin kaikki eurooppalaiset Yves Guyot’t julistavat taantumukselliseksi yksityisomistuksen sosialistisen arvostelun! Ei ole tietysti ihmeellistä, että hra Struve on reformaattoriksi *muututtuaan* menettänyt kyvyn käsittää reformien luonteen kaksipuolisuutta ja niiden merkitystä vallanpitäjien herruuden lujittamisen aseena, reformien oktrojoimisen hinnalla tapahtuvan lujittamisen aseena. Mutta... oli aika, jolloin hra Struve ymmärsi tämän ihmeellisen ovelan mekanismin. Se oli kauan sitten, jolloin hän oli „hitusen verran marxilainen” ja jolloin me yhdessä hänen kanssaan taistelimme edesmenneen „Novoje Slovon”⁸⁵ sivuilla narodnikkeja vastaan. Mainitun aikakauslehden heinäkuun julkaisussa vuodelta 1897 hra Struve kirjoitti N. V. Vodovozovista: „Muistan, miten kerran vuonna 1890 — olin juuri palannut kesäiseltä Saksanmatkalta täynnä uusia ja voimakkaita vaikutelmia — meillä sukesi kadulla keskustelu Wilhelm II:n sosiaalipolitiikasta ja reformisuunnitelmista. Vodovozov piti niitä merkityksellisinä eikä ollut samaa mieltä kanssani; minulle oli niin sanotun „sosiaalisen monarkian” tosiasiallista ja aatteellista merkitystä koskeva kysymys ratkennut peruuttamattomasti jo silloin (saatikka sitten nyt) kieltävässä mielessä. Vodovozov käsitteli sosiaalisen reformin *aatetta* abstraktisesti, irrallisena sitä synnyttävistä yhteiskunnallisista voimista. Juuri tämän takia katolinen sosialismi oli hänestä pääasiassa omalaatuista aatteellista liikehtimistä sosiaalisen

reformin puolesta eikä Euroopan porvariston ja osaksi eurooppalaisen feodalismien pirstaleiden erikoismuotoista preventiivistä reagoimista kasvavaa työväenliikettä vastaan...". Siinä sen näette: kauan sitten menneinä aikoina, nuoruudenajan viehätysten kaudella hra Struve käsitti, että reformit voivat olla preventiivistä reagoimista, s.o. toimenpiteenä, joka suojaa hallitsevia luokkia kukistumiselta ja joka on suunnattu vallankumouksellista luokkaa vastaan, vaikka se parantaakin tämän luokan asemaa. Ja nyt kysyn lukijalta: kuka on oikeassa? Minäkö olen sanonut „vallankumouksellisen fraasin” paljastaessani hra Struven suhtautuvan reformistisen yksipuolisesti sellaiseen reformiin kuin zemstvo on? vai hra Struveko on viisastunut ja „peruuttamattomasti” luopunut kumousmiehen asenteesta, jota hän joskus ennen puolusti (muka peruuttamattomasti)? Minustako on tullut slavofiilien ja Goremykinin kannattaja, vai onko hra Struven „voimakkaita vaikutelmia”, jotka hän sai matkustellessaan sosialistisessa Saksassa, riittänyt vain muutamaksi vuodeksi??

Niin, niin, erilaisia ovat käsitykset vaikutelmien *voimasta*, vakaumusten voimasta, vakaumusten merkityksestä, poliittisen siveellisyyden ja poliittisten vakaumusten yhteensoveltuvaisuudesta sen kanssa, että esitetään tunnuksia, jotka ovat arvokkaita epämääräisyytensä vuoksi...

Lopuksi en voi olla panematta merkille eräitä hra Struven lausuntoja, jotka huomattavasti „synkentävät” sitä miellyttävää vaikutelmaa, minkä hänen vasemmalle-käännöksensä on tehnyt. Asetettuaan vain yhden demokraattisen vaatimuksen (yleisen äänestyksen) hra Struve kiirehtii jo puhumaan „liberaalis-demokraattisesta puolueesta”. Eiköhän se ole hieman aikaista? Eikö olisi ollut parasta osoittaa *ensin* tarkoin kaikki ne *demokraattiset* uudistukset, joita puolue *ehdottomasti* vaatii myös *poliittisessa* ohjelmassaan eikä ainoastaan agraari- ja työvänohjelmassaan, ja vasta sitten liimata nimilappu, vasta sitten vaatia „arvon” ylennystä liberaaleista liberaalisiksi demokraateiksi? Sillä yleinen äänestysthän on se demokratismin *minimi*, minkä ovat tunnustaneet jopa eräät konservattoritkin, jotka ylipäänsä ovat taipuneet (Euroopassa) vaaleihin. Pitemmälle tätä minimiä hra Struve ei jostain syystä mene, ei 17. eikä 18. numerossa. Edelleen huomautamme ohimennen hra Struven omituisesta lausunnosta, että liberaalis-demokraattisen

puolueen on jätettävä sosialismin probleemi kokonaan syrjään „ennen kaikkea siksi, että sosialismi on itse asiassa vasta vain probleemi”. Entä eikö siksi, kunnioitetuin hra Struve, että Venäjän yhteiskunnan „liberaalis-demokraattiset” ainekset edustavat proletariaatin socialistisia vaatimuksia *vastustavien* luokkien etuja. Tämä, toistan vielä, vain ohimennen, pannaksemme merkille herrojen liberaalien uudet sosialismin-„kieltämis”-*menetelmät*. Mitä tulee itse asiaan, niin tietysti hra Struve on oikeassa, että liberaalis-„demokraattinen” puolue ei ole sosialistinen puolue ja sopimatonta sen olisi sellaiseksi tekeytyäkin.

Uuden puolueen taktiikasta hra Struve puhuu niin väittelien kuin suinkin voi. Se on hyvin valitettavaa. Ja vieläkin valitettavampaa on, että hän taas ja taas toistaa ja korostaa sitä, että legaalisten ja illegaalisten toimintamenetelmien „taitavan, joustavan ja erottamattoman rinnakkaisen soveltamisen” mielessä „kaksiyhteinen taktiikka” on välttämätöntä. Parhaimmassa tapauksessa tuo on *illegaalisia* toimintamenetelmiä koskevien päivänpolttavien kysymysten kieltämistä. Ja tämä kysymys on päivänpolttava, sillä vain järjestelmällinen illegaalinen toiminta määrittelee itse asiassa *puolueen* kasvot. Mutta pahimmassa tapauksessa tuo on toistamiseen sitä samaa kieroilua, jolla hra Struve kuitasi asian kirjoittaessaan „oikeuksista ja määräysvaltaisesta zemstvosta” eikä puolueesta, joka on avoimesti ja jyrkästi perustuslaillinen ja „demokraattinen”. Jokainen illegaalinen puolue „soveltaa rinnakkaisesti” illegaalisia ja legaalisia toimintamuotoja *siinä mielessä*, että se nojautuu ihmisjoukkoihin, jotka eivät osallistu välittömästi illegaaliseen toimintaan, että se tukee legaalisia vastalauseita, käyttää hyväkseen legaalisia mahdollisuuksia propagandassa, järjestymisessä j.n.e. Tämä on yleisesti tunnettua eikä puhe ole tästä, kun puhutaan *illegaalisen puolueen* taktiikasta. Puhe on *taistelun* peruuttamattomasta tunnustamisesta tämän puolueen taholta, taistelumenetelmien kehittämisestä, puolueen jäsenten *velvollisuudesta* olla *rajoittumatta* legaaliin protesteihin ja alistaa *kaikki ja kokonaan vallankumouksellisen taistelun* eduille ja vaatimuksille. Ellei ole systemaattista illegaalista toimintaa ja vallankumouksellista taistelua, niin ei ole myöskään *puoluetta*, joka voisi todella olla *perustuslaillinen* (puhumattakaan siitä, että se olisi demokraattinen). Eikä taistelun asiaa voida vahingoittaa sen

pahemmin, kuin *sotkemalla* vallankumouksellinen toiminta, joka nojautuu laajoihin joukkoihin, käyttää hyväkseen laajoja järjestöjä ja auttaa legaalisten toimihenkilöiden poliittista kasvattamista, sen työn kanssa, joka *rajoittuu* legaalisuuden puitteisiin.

„Iskra” № 37,
huhtikuun 1 pnä 1903

Julkaistaan „Iskra” lehden
tekstin mukaan
